

Premier Attlee zahteva veliko oblast v novi ekonomski krizi

**Zakonski načrti predloženi parlamentu. Po-
daljšanje delovnih ur in znižanje oborožene
sile je program delavske vlade**

London, 6. avg.—Premier Attlee je predložil zakonske načrte parlamentu z namenom, da vlada dobi veliko oblast nad industrijami in delavci na predvečer novega govora, v katerem bo poudaril vladni program v zvezi z reševanjem resne ekonomske krize, ki je zajela Veliko Britanijo.

Predložitev načrtov je prvi korak v prizadevanjih za ublažitev krize. Pričakuje se, da bo Attlee v svojem govoru v parlamentu predlagal osvojitve programa glede podaljšanja delovnih ur v industrijah, znižanja stroškov v Nemčiji, omejitve voza luksuznih predmetov in znižanja izvoza blaga.

Vlada naj bi na podlagi naštetih dobila vso potrebno oblast v akcijah, katere bi podvzela v interesu splošnosti. Namesto:

Porast produkcije in razmah govin ter poljedelstva. Kontrola uvoza in izvoza blaga v interesu ravnotežja trgovine.

Glavne industrije, kot sta pregovna in jeklarska, naj bi obdržale s polno paro. Delavci industrij naj bi delali nadčas, da se poveča produkcija.

Evropski zunanji minister Anthony Eden je v imenu konservativne opozicije protestiral. Rekel je, da parlament, ki bo malo zaključil svoje seje, ne more posvetiti dovolj časa razpravi o načrtih, ki so mu bili predloženi.

Berbert Morrison, podpredsednik delavske vlade, je odgovoril Edenu. Naglasil je, da

ord Motor Co. bo mejlila obrat

**Odslovila bo
55,000 delavcev**

Detroit, Mich., 6. avg.—Ford Motor Co., proti kateri je bila v zadnjem trenutku odločena, je naznanila omejitve dela in odslovi 55,000 delavcev. Ti bodo počivali en teden.

Naznanilo je objavil D. S. Harter, podpredsednik kompanije. Kot vzrok omejitve obra-
vave je omenil pomanjkanje avtomobilov, ki je nastalo zaradi pomanjkanja, katero je avtna unija Ford Motor Co. proti Murray Corp. v Ameriki. Stavka je bila okli-
čena, ko se je korporacija uprla vsiljivim provizijam v pogodbi, katero se hoče unija zavaro-
vati proti dolobom Taft-Hart-
ovega protidelavskega zakona.

Uradniki Ford Motor Co. in Murray Corp. se niso mogli skleniti na dogovor in se izrekli za omejitve dela štiri dni. Tako je izjavil dr. Robert M. Hutchins, kancelar čikaške univerze, na konvenciji organizacije National Association of Visual Educational Dealers v hotelu Shermanu.

"Mi vemo, da bodo nekatere druge države imele atomske bombe v petih letih," je dejal. "Vemo tudi, kaj se bo potem zgodilo. Čaka nas končna katastrofa."

Organizacija atomskih znanstvenikov je objavila buletin, ki pravi med drugim:

"Stroški produkcije ene atomske bombe v sedanjih procesih bodo manjši kot stroški popolno opremljenega letala tipa B-29, ki jo bo nosilo. Prvi dve ameriški atomski bombi, ki sta eks-

Tito o odnosjih z Vatikanom

**Sestal se je z grupo
protestantovskih
duhovnikov**

Belgrad, 6. avg.—Maršal Tito je imel razgovor z grupo osmih ameriških protestantskih duhovnikov, ki so dospeli v Jugoslavijo. Omenil je odnose med Jugoslavijo in Vatikanom in izrazil dvom, da bi se izboljšali, če bo Vatikan še nadalje zavzemal sovražno stališče napram Jugoslaviji.

Tito je sprejel duhovnike v svojem poletnem domu na Bledu. Vodja grupe je dr. Guy Emery Shipley, urednik lista Churchman, glasila episkopalne cerkve v New Yorku.

Duhovniki so omenili, da je obravnava proti zagrebškemu nadškofu Alojziju Stepcu služila katoliški cerkvi v Ameriki kot sredstvo sovražne propagande proti Jugoslaviji. Nadškof je bil na obravnavi spoznan za krivega sodelovanja z Nemci in Italijani v vojnem času in izdajstva ter obsojen na šestnajst let zapora. Tito je odgovoril:

"Katoliška cerkev v Ameriki ni imela moralne pravice do širjenja propagande. Njena odgovornost ni bilo zanikanje dogodkov, ki so se vršili v Jugoslaviji."

DVE ATOMSKI BOMBI LAHKO UNIČITA AMERIKO, PRAVI HUTCHINS

Chicago, 6. avg.—Dve atomski bombi, ki se lahko sedaj izdelata, lahko uničita Ameriko, ako bi istočasno eksplodirali. Tako je izjavil dr. Robert M. Hutchins, kancelar čikaške univerze, na konvenciji organizacije National Association of Visual Educational Dealers v hotelu Shermanu.

"Mi vemo, da bodo nekatere druge države imele atomske bombe v petih letih," je dejal. "Vemo tudi, kaj se bo potem zgodilo. Čaka nas končna katastrofa."

Organizacija atomskih znanstvenikov je objavila buletin, ki pravi med drugim:

"Stroški produkcije ene atomske bombe v sedanjih procesih bodo manjši kot stroški popolno opremljenega letala tipa B-29, ki jo bo nosilo. Prvi dve ameriški atomski bombi, ki sta eks-

London obsodil sklenitev pogodbe

**Izjava besednika
zunanjega urada**

London, 6. avg.—Pogodbo vzajemne pomoči, sklenjeno med Jugoslavijo in Bolgarijo, je obsodil besednik britskega zunanjega urada. Dejal je, da je povzročila odvraten vtis v Veliki Britaniji.

Pogodba, katero sta podpisala bolgarski premier Dimitrov in maršal Tito v Beogradu, določa politično, ekonomsko, socialno in kulturno kooperacijo med državama.

Besednik britskega zunanjega urada je obsodil pogodbo, ker določa kooperacijo med zavezniki v vojni. S stališča Velike Britanije je zoprno, ker je bivša sovražna država udeležena v diplomatskih korakih proti Grčiji, zavezniški državi.

Pogodba namreč določa tesno kooperacijo med Bolgarijo in Jugoslavijo glede situacije, ki se je razvila kot posledica pogostih obmejnih provokacij grške monarhistične vlade.

Holandci kršili izdani ukaz

**Sovražnoti v Indo-
neziji se obnovile**

Batavia, Java, 6. avg.—Indoneška armada je obdržala holandske čete na dveh frontah kršitve ukaza za končanje streljanja, zaeno pa je naglasila, da bo odgovorila na vsak strel s strelom. Kljub sklenjenemu dogovoru so se sovražnosti v Indoneziji obnovile.

Besednik indoneške armade je v svojem govoru po radiu dejal, da je holandska sila v centralnem delu Jave uprizorila napade na indoneške sile dve uri in pol po izdaji ukaza za končanje streljanja. Zasedla je Gomong, železniško križišče na progi, ki tvori zvezo med Batavijo in Jogjakarto, glavnim mestom indoneške republike.

Holandske sile so kršile dogovor z naskoki na pozicije indoneških čet v severnem delu Jave. Holandske vojaške kolone so se združile po zavzetju strateškega ozemlja med Batavijo in Semarangom.

Poročilo iz Malanga pravi, da se bitke med holandskimi in indoneškimi silami nadaljujejo v vzhodnem delu Jave in v nekaterih krajih Sumatre.

Ameriški reprezentant v Sofiji protestira

Sofija, Bolgarija, 6. avg.—Jack Horner, ameriški reprezentant v Sofiji, je protestiral, ker mu je bil zabranjen vstop v dvorano sodišča, v kateri se je pričela obravnava proti Nikolu Petkovu, voditelju opozicije proti vladi, in štirim drugim, ki so obtoženi izdajstva. Horner je poslal protest zunanjemu ministru Kimonu Georgijevu. V protestu je napadel vlado premijerja Dimitrova, ki je dala zagotovilo, da bo obravnava pravična in odprta. Horner je dejal, da bo ameriška vlada prejedala besede premijerja z akcijami, katere je podvzela bolgarska vlada.

Agentura objavila apel Židovskih beguncev

Zeneva, Švica, 6. avg.—Židovska agentura je objavila apel židovskih beguncev v centralni Evropi. Naslovljen je posebnemu odboru Združenih narodov, naj stori korake, da bodo begunci dobili zavetje v Palestini.

ANGLEŽI NAJ SE UMAKNEJO IZ EGIPTA IN SUDANA

**Predsednik egiptске
vlade Nokrasi zahteva
akcijo**

**SVET ODLOŽIL DIS-
KUZIJE**

Lake Success, N. Y., 6. avg.—Mahmoud Nokrasi, predsednik egiptске vlade, je pozval organizacijo Združenih narodov, naj takoj odredi izgon Angležev iz Egipta in sosednega Sudana in stori tudi druge korake, da bodo ostali zunaj obeh dežel.

Nokrasi je s svojo zahtevo začel dolgo pričakovano borbo za neodvisnost vseh dežel v dolini reke Nil. Pozval je varnostni svet, naj takoj stori potrebne korake. Naglasil je, da se britske avtoritete poslužujejo metod okovane pesti in da njih oblast sloni na sili, ne na pravici.

Nokrasi je odgovoril britski delegat Aleksander Cadogan. Dejal je, da je Egipt nevhvaležen, da ima Velika Britanija pogodbo z Egiptom, katere veljavnost bo potekla 1. 1956, da so egiptске pritožbe proti britskimi avtoritetam neupravičene in da pravičnost zahteva, da organizacija Združenih narodov drži roke proč. Po govoru britskega delegata je varnostni svet odložil diskuzije o zahtevi egiptске premijerje.

Nokrasi je dejal, "da so Angleži dospeli v Egipt pred 65 leti in so še vedno v deželi. Velika Britanija nima pravice do kontrole in dominacije Egipta, ki je v krogu Združenih narodov. Britski oblastniki nastopajo v Egiptu kot osvojevalci pod krinko protektorata, ki je bil proglašen leta 1914. Pod pritiskom revolucije so britski oblastniki proglašili neodvisnost Egipta leta 1922, niso pa se odpovedali dominaciji."

Po okupaciji Egipta je Velika Britanija raztegnila kontrolo na Sudan in ga odrezala od Egipta. Britske avtoritete zatirajo gibanje za neodvisnost z brutalno silo. Zatrle so svobodo govora, tiska in zborovanja. One so odgovorne za zaostalost Egipta in Sudana.

Kdo so ti ljudje, ki nam vsiljujejo svojo voljo in ideje? V obeh Egiptancem in Sudancev so tuji in pritepeni."

Cadogan je v svojem odgovoru dejal, da je Velika Britanija skušala skleniti novo pogodbo z Egiptom lansko leto, a je nalezela na opozicijo. Egiptska vlada je zahtevala popolno neod-

RUSI OKUPIRALI ČISTILNICO OLJA V BLIŽINI DUNAJA

Dunaj, 6. avg.—Ruske čete so okupirale čistilnico olja ameriške Vacuum Oil Co. in britske Shell Oil Co. v Lobau, predmestju Dunaja, v sovjetski okupacijski coni. Ruski general Kurasov je informiral ameriškega generala Keyesa, da je sovjetska olna administracija prevzela čistilnico kot nemško premoženje.

Tovorni avtomobili z ruskimi vojakmi so nenadoma dospeli pred čistilnico, največje v Avstriji, in jo obkrožili. Nekaj ur pozneje je dospela delegacija ruske olnje administracije in prečitala naznanilo, da so čistilnica in cevi z olnega polja pri Zistersdorfu prišle pod rusko posest na podlagi dogovora, ki je bil sklenjen v Berlinu 15. oktobra 1945. Ruski inženir je bil takoj imenovan za direktorja čistilnice. Okupacija ni povzročila velikega presenečenja, ker je pro-

Ogrska vlada obdol- žena predrznosti

**Amerika se ni zado-
voljila s pojasnili**

Washington, D. C., 6. avg.—Ameriški uradni krogi so obdolžili ogrsko vlado predrznosti in neopravičljivega obnašanja napram ameriškim diplomatom na Ogrskem. Izjavili so, da niso zadovoljni s pojasnili aretacije ameriškega državljanja v Budimpešti.

Ogrska vlada je odbila zahtevo, da se mora opravičiti. Izjavila je, da se je poslužila le svoje pravice z odreditvijo aretacije ameriškega državljanja.

To je prva resna praska med ameriško in ogrsko vlado. Državni tajnik George C. Marshall jo je obsodil kot nelegalno in lutko komunistov.

V incidentu je zapleten Stephen T. Thuransky, ameriški državljan, ki je bil aretiran zadnji petek. Zadnje poročilo pravi, da sta on, njegova žena in dve hčeri dobili začasno zavetje v uradu ameriškega konzulata in da so vsi odpotovali na Dunaj.

Državni departament je naslovil ostro protestno noto ogrski vladi. Sarkastično jo je opozoril, da je Amerika ena izmed podpisnic dogovora premirja kot sila, ki je zmogala v vojni. Thuransky je bil aretiran, ker je kritiziral ogrsko vlado.

Hirošima se spominja atomske bombe

Hirošima, Japonska, 6. avg.—Zvonovi v tem mestu so zvonili eno minuto danes zjutraj ob drugi obletnici vrženja atomske bombe, ki je ubila 92,000 ljudi in razdejala čez polovico populacije. Snov dneva je bilo upanje v bodočnost. Mestni uradniki so se spomnili katastrofe, ko so se oglašili zvonovi ob 8:14 dopoldne. Pred dvema letoma ob istem času je treščila ameriška atomska bomba na Hirošimo. Tri dni pozneje je bila vržena druga bomba na Nagasaki.

Ameriško posojilo ita- lijanskim industrijam

Washington, D. C., 6. avg.—Federalna Export-Import banka je dala posojilo \$23,000,000 italijanskim industrijam. To je del posojila sto milijonov dolarjev, ki ga bodo dobile italijanske industrije. Avtna industrija Fiat je dobila \$10,000,000, kemična firma Montecatini \$9,000,000 kavčukarska kompanija Pirelli pa \$4,000,000.

Židje razdejali vladno poslopje

**Dva britaka
vojaka ubita**

Jerusalem, Palestina, 6. avg.—Židovski teroristi so razdejali dvonadstropno poslopje britske vlade dve uri potem, ko so britske čete prijele 60 židovskih političnih voditeljev, med temi štiri župane, in jih odvedle v jetniško taborišče pri Latrounu.

Dva britaka vojaka sta bila ubita v eksploziji bombe, ki je razdejala poslopje, eden pa je bil ranjen. Eden britski vojak je pokopan pod razvalinami poslopja.

Židje so se maščevali nad Angleži, ki so prej razdejali židovsko hišo, v kateri je bilo skladišče orožja in municije. Britske avtoritete so oklicale izjemno stanje in zabarikadirale židovske predele v Jeruzalemu in drugih mestih.

Poročilo pravi, da bodo britske avtoritete deportirale aretirane žide v Afriko. Poročilo še ni potrjeno. Med župani, ki so bili aretirani in odvedeni v jetniško taborišče, so Israel Rokah, Abraham Krinitz, Oved Ben-Ami in Joseph Saphir.

KONFLIKT MED MUSLIMANI V SEVERNI INDIJI

**Governer bo moral po-
dati odločitev pred
volitvami**

**TRDNJAVE ZGRAJE-
NE V PRELAZIH**

Pošavar, Indija, 6. avg.—Konflikt med muslimanskimi frakcijami v severni Indiji bo morda povzročil resno krizo. Pozorišče trenja je skrajna severna provinca, katere poglavar je Kahn Sahib. Britski governer Robert Lockhart bo moral odločiti pred volitvami, ali Sahib ostane poglavar ali ne.

Če bo Sahib odstavljen, bo administracija Province prišla pod administracijo Muslimanske lige. Indija bo na podlagi britskega načrta razdeljena na dve državi—muslimansko in hindusko. Ime prve bo Pakistan, druge pa Hindustan.

Ako se gleda na konflikt iz daljave, dogodki, ki se vrše v severni indijski provinci, niso važni, ako se ne upošteva bližina Rusije in dejstvo, da je ta provinca ključ do strateške obrambe Indije, ki bo prihodnji mesec razkosana na dve državi. Za Indijo se lahko zanima vsaka sila v Aziji, ki ima imperalistične težnje.

Severna indijska provinca je ločena od sovjetskih republik. Med njo in republikami je samo gorati in zaostali Afganistan, ki ne tvori nepremagljivih ovir moderni invazijski armadi. Kadar bi invazijska armada prekorčila mejo, bi bila Indija v nevarnosti.

Britske vojaške avtoritete so zgradile močne trdnjave ob gorskih prelazih. Največje so ob prelazu Khyber, kjer se odpira pot v Indijo.

Odkar je Indija pod britsko nadvlado, se britske avtoritete zavedajo važnosti trdnjav v obrambi dežele. Iz tega razloga so plačevale podkupnine poglavarjem roda Pathan, ki biva ob gorskih prelazih. Podkupnina lanske leto je znašala \$300,000, poleg tega pa Velika Britanija krije deficit, ki znaša \$20,000,000 letno, brez godrnjanja.

Vse kaže, da bo severna provinca prišla v roke vlade muslimanske države. Za governerja države je bil že izbran Mahmomed Jinnah, predsednik Muslimanske lige.

Židje razdejali vladno poslopje

**Dva britaka
vojaka ubita**

Jerusalem, Palestina, 6. avg.—Židovski teroristi so razdejali dvonadstropno poslopje britske vlade dve uri potem, ko so britske čete prijele 60 židovskih političnih voditeljev, med temi štiri župane, in jih odvedle v jetniško taborišče pri Latrounu.

Dva britaka vojaka sta bila ubita v eksploziji bombe, ki je razdejala poslopje, eden pa je bil ranjen. Eden britski vojak je pokopan pod razvalinami poslopja.

Židje so se maščevali nad Angleži, ki so prej razdejali židovsko hišo, v kateri je bilo skladišče orožja in municije. Britske avtoritete so oklicale izjemno stanje in zabarikadirale židovske predele v Jeruzalemu in drugih mestih.

Poročilo pravi, da bodo britske avtoritete deportirale aretirane žide v Afriko. Poročilo še ni potrjeno. Med župani, ki so bili aretirani in odvedeni v jetniško taborišče, so Israel Rokah, Abraham Krinitz, Oved Ben-Ami in Joseph Saphir.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$2.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrti let; za Chicago in okolice Cook Co., \$3.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cook County \$3.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drama, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil pošto.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857 - 59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Glasovi iz naših naselbin

Prispevki pri
podružnici 48 SANSA

Cleveland, O. — Zadnje čase smo prejeli pri naši podružnici 48 SANSA sledeče prispevke za otroško bolnišnico:

Joseph Rott (izročil A. Jankovich) \$5, družina Andreja Rebeca \$5, mrs. J. Milavec \$30, namesto vencev za njenim pokojnim soprogom Josipom. (Imena so bila že objavljena). John Pavli in žena \$5, namesto venca za pokojnim Josipom Pavličem. Prav tako je prispevala v ta namen \$5 Frances Bostič, namesto venca za pokojnim Pavličem.

Torej skupni prispevki za otroško bolnišnico znašajo \$50.

Za upravne stroške SANSA pa so prispevali sledeči: Anton Skapin \$10, Louis Kaferle \$10, Andrew Božić (k.) \$7.50, John Poznik \$10. Vsi imenovani so izročili v ta namen konvencije dnevnice. Članarina pa so plačali: Jack in Mary Tomšić \$4, John in Anna Zaic \$5, društvo Mir 142 SNPJ \$36, članarina za prvo polovico leta 1947, društvo Kras 8 SDZ \$12, članarina za maj in junij, društvo 71 ABZ \$6, članarina za april, maj in junij. Skupaj \$150.

Naša podružnica je prejela tudi vsoto \$20 za "Odbor za svobodni tisk", katero je poslal John Vitez iz Barton, O. Prispevali so sledeči vsak po \$5: Joseph in Rose Skoff, Frank Zdešar, Joseph Subec in John Vitez. Vsota je bila oddana tajnici tega odbora Josephine Tratinik. Za vse te prispevke se v meniju podružnice najlepše zahvaljujem in želim, da bi našli še mnogo dobrih rok.

Apeliramo na naše rojake, da prispevajo za obrambo svobodnega tiska. Kakor je že vsem znano, so slovenski klerikalni reakcionarji, katere bi lahko imenovali klerofašiste, naprili tožbo proti tujaknjemu časopisu Enakopravnosti. Vsaka tožba stane denarja, zato je potrebno, da se liberalno odzovemo apelu. Ta tožba faktično ni naperjena samo proti Enakopravnosti, marveč proti vsemu, kar je naprednega in svobodnomiselnega med nami. Tožbo je vložil na tujaknjem sodišču kaplan Gabrovšek, kateri je pred nekaj leti pribežal v to deželo z namenom, da bi ribaril v kalni vodi za njih gnili klerikalizem.

V Clevelandu je bil v ta namen organiziran odbor, ki bo pobiral take prispevke v soglasju z zaključki zadnje konvencije 48 SANSA. Več o tem odboru bo poročano pozneje.

Delo, ki ga je začrtala zadnja konvencija SANSA, je dalekosežno, zato je potrebno, da stojimo vsi ob strani te organizacije in prispevamo v razne sklade po svojih močeh. Tudi za otroško bolnišnico še vedno zbiramo denar.

Naša podružnica bo imela svojo jesensko prireditev 5. oktobra v Slovenskem delavskem domu na Waterloo rd. V ta namen smo najeli obe dvorani. Torej prihodnja seja podružnice v tem mesecu bo važna vsled priredbe. Dalje smo najeli dvorani omenjenega doma za prihodnje leto, in sicer enkrat v mesecu aprilu in v jeseni 1938. Zastopniki in članstvo je prošeno, da se Sansovih sej redno udeležuje.

Na zadnji seji smo tudi razmotrivali, da bo naša podružnica v bližnji bodočnosti aranžirala predvajanje filmov iz stare domovine. Sansov urad ima mnogo različnih filmov in mi nismo še vseh videli. Pazite na naše nadaljnje objave o predvajanju teh filmov.

Ko sem še pri filmih, naj o-

danes predmet velikega občudovanja vseh nepristranskih tujezemskih obiskovalcev. Da, tudi Angležev. Ni naroda v Evropi, kjer bi se delovno ljudstvo z vlado vred vrglo s takim poletom in s tako obsežnim načrtom na obnovo dežele kot je nova Jugoslavija. Ne samo na obnovo, marveč sploh na ustvarjanje popolnoma nove civilizacije. Ni je dežele, kjer bi stotisočev mladincev in mladink s popolnoma prostovoljnim delom in s povsem primitivnim orodjem pa brez vsake plače navdušeno gradilo mladinske železnice in tisoče drugih projektov kot se to danes dogaja v novi Jugoslaviji. Ni je dežele, kamor bi mladina iz vse Evrope hodila na prostovoljno in povsem brezplačno delo kot se je to godilo lani in se godi letos pri gradnji mladinskih železnic v Bosni. (Pride še.)

Vse izgleda, da bo v tekoči civilni vojni na Kitajskem tudi reakcionarna in korumpirana Chiang Kaišekova vlada deležna "Trumanove doktrine". Ta slika je bila sneta v pristanišču v San Franciscu in kaže nakladanje ameriške municije za Kitajsko vlado. Za "prvo silo" je ameriška vlada ponovno podarila Kaišeku 130 milijonov nabojev, da bo lahko ubil kitajske "komuniste". Iz "arsenala demokracije" se ta dežela spreminja v arzenal imperializma (v Indoneziji) in reakcije (na Kitajskem).

menim, da sem pred kratkim z družino videl jako lep film "Open City". Ta film je bil izdelan v Italiji in se nanaša na delo partizanov ob času nemške okupacije Rima. V tem filmu vidite tudi zavedne duhovnike, ki so se borili ob strani italijanskega ljudstva. Te duhovnike se naj bi vzeli za vzgled razni Gabrovški in Omani ter bivši ljubljanski škof Rožman. Ti italijanski duhovniki niso rokovali z nacisti in fašisti, kot so to počeli nekateri naši slovenski duhovniki. Zavedni italijanski duhovniki se niso strahali komunizma, kot so se ga slovenski, temveč so stremeli le po osvoboditvi svojega katoliškega naroda.

Dobro bi bilo, da bi šli pogledat ta film črnosuknji, ki se zbirajo okrog A. D. Ta slika ni bila izdelana kje v Rusiji, pač pa v Italiji. Film kaže, da niso bili v Italiji sami fašisti, pač pa tudi zavedni ljudje, ki jim je bila svoboda prvo. V svoji sredi so imeli tudi izdajalce, ki so svoje rojake izdajali nacistom, kot so to delali v naši stari domovini "ta beli" ter s tem povzročili toliko gorja med svojimi brati in sestrami. Kdor še ni videl omenjenega filma, mu priporočam, da ga gre pogledat. Film tudi kritiki zelo hvalijo.

J. F. Durn, tajnik
podružnice 48 SANSA.Roosevelt rešil Jugoslavo
pred Angleži

Bellingham, Wash.—Vse izgleda, da ima Beograd Jugoslavo. Kaj bi se zgodilo z jugoslovanskim ljudstvom, ako bi Churchill uspel s svojim načrtom tedaj, ko so Američani z angleško pomočjo invadirali Sicilijo mesto Jugoslavijo? Churchill je to zahteval, a Roosevelt se ni strinjal z njim, zato so zavezniške armade prodirale po italijanski namesto po jugoslovanski zemlji. Kaka sreča za jugoslovansko ljudstvo!

Našemu pokojnemu predsedniku Rooseveltu je jugoslovansko ljudstvo dolžno dolg, ki ne bo nikdar poplačan. Naša sedanja administracija sicer skuša podreti vse pridobitve jugoslovanskega ljudstva, ampak vse kaže, da ji ne bo uspelo.

Dne 27. julija je poročal zelo lepo po radiu z Dunaja o Jugoslaviji Howard K. Smith. Po-

slušajoč ga, se mi je zdel njegov glas bolj žalosten, glas obupanca, človeka, ki je izgubil vse nade. Povedal je, da je Jugoslavija edina dežela v Evropi, kjer danes vlada red in zadovoljstvo. Ljudstvo pa ima nemajno vero v bodočnost in stoji za svojo vlado. Povedal je, da je prevozil v svojem avtomobilu 15,000 milj in povsod videl navdušeno ljudstvo, ki gradi novo Jugoslavijo. Nikjer ni videl pohajkovanja ali brezposlenosti, prav tako ne črnih borz in ne inflacije. Najbolj pa ga je osupnila vera ljudstva v delo. Ne samo, da so popravili razbite objekte, ampak so tudi zgradili že precej novih. Po vsej deželi gradijo nove tovarne, železnice, ceste.

Radoveden sem, koliko ljudi je poslušalo tega poročevalca, posebno onih, ki groze z vojno za potlačanje "komunizma". Bil pa je le precej mrzel curek. Poročevalci bi imeli poročati že tedne poprej iz Beograda, a se je nekaj "pokvarilo". Najbrže, da je nekaj takih tudi tukaj, da se ne ozirajo zgolj na propagando in hočejo izvedeti resnico. Na primer Guggenheimova ustanova je leta 1933 plačala Louisu Adamiču stroške, da je poročal o razmeram v Jugoslaviji pod bivšim kraljem Aleksandrom. Kdor je čital Adamičevo knjigo "Native's Return", ve, kako je bilo tedaj izjemano jugoslovansko ljudstvo. Zopet bi bilo tako, ako ne bi bilo Roosevelta, ki je hotel, da zavezniške sile invadirajo južno Evropo skozi Sicilijo mesto Jugoslavijo.

Churchill je bila Grčija že poprej zagotovljena, ne pa Jugoslavija. Kakor hitro je Stalin zvedel za Churchillovo namero, je poslal svoje armade proti jugu. Lahko si mislimo, kako bi se godilo danes Jugoslaviji, če bi Angleži poprej prišli tja kot Rusi. Torej koncem konca je Amerika rešila naše brate pred britsko "demokracijo". Rooseveltu moramo biti hvaležni za njegovo dalekovidno previdnost. Vse kaže, da ima Bog rad Jugoslavo, ne pa njegov namestnik v Rimu. George Gornik.

Rojak v nesreči

Cleveland, O. — Joe Poznič, član društva 53 SNPJ, je 26. julija korakal po pločniku collingwoodskega mostu. Pridrvel je avtomobil in ko je voznik opazil spremembo prometne luči, je pritisnil na zavore, tedaj pa je avto skočil na pločnik in podrl Jožeta Pozniča.

Jožeta so odpeljali v bolnico, kjer so pronašli, da ima obe nogi pobiti, ne pa zlomljeni. Jože je penzionist železniške družbe NYC, star 70 let. Sedaj se zdravi doma. Stanuje na 16001 Trafalgar ave., ki je prva cesta severno od Waterloo rd.

Frank Berbič.

Na obisku
v Milwaukeeju

I.

Akron, O. — Pravi, da je v letosnjem letu rekordno število plačanih ali neplačanih počitnic. Ljudje največ potujejo po Ameriki in marsikdo je že izgubil svoje življenje, največ v avtomobilskih nesrečah in pri kopanju, kakor tudi drugje.

V Evropo gre le malo turistov, ker so tam še vedno neurejene razmere, poleg tega pa je tudi težko dobiti potne liste, zlasti se za potovanje v Jugoslavijo. Naš državni department se ne ozira niti na nujne prošnje ameriških Jugoslovancev in odreda izdaje potnih listov. O tem krivičnem postopanju državnega departmenta ališimo različna mnenja, vendar pa Jugoslavo po večini menijo, da se Amerika boji, da bi se Jugoslavija gospodarsko opomogla z ameriški dolari in da bi potniki po vrtnitvi iz Jugoslavije vse drugače poročali o tamkajšnjih gospodarskih in drugih razmerah kot jih slikajo razni radio-komentatorji in ameriški žurnalisti.

Znano je, da je ameriška vlada nasprotnik vsaki delavski vladi, pa naj se take vlade imenujejo socialistične, komunistične ali kakor že. Stvar je seveda ta: v delavskih državah delavci in kmetje prejema divdende od svojega dela, v kapitalističnih državah pa dobiva dividende tista manjšina, za katero delavstvo dela.

Tudi jaz sem se namenil iti na počitnice za teden dni ali več v lepo mesto Milwaukee, kamor sem prišel ob prihodu v Ameriko približno pred eno generacijo. Pred zadnjo vojno sem bil tam le nekaj dni. Tedaj sem se delal z "ruberici", sedaj pa imam že dve leti počitnice. Sicer pa mi pridejo prav, saj sem skozi eno generacijo garal po rudnikih in tovarnah, da bi kmalu zagaral tudi moje nogo in življenje. V Milwaukeeju sem šel pogledat tudi mojega brata in ga poboril, zakaj se vendar ne oženi, saj ima že dosti križev na hrbtu. Morda se ženski boji, kajti tudi jaz jih gledam malo "postrani", ter precej upoštevam navet neke rojakinje, ki mi je rekla pred odhodom iz Akrona, naj bom previden pri ženskah, ker so nekatere precej "foksi".

Poleg mojega brata imam v Milwaukeeju tudi več nekdanjih znancev in prijateljev iz mojih rojstnih krajev Savinjske doline. S seboj sem vzel več števil "Tovariša", v katerem so tudi slike, ki kažejo, kako moški in ženske obdelujejo zemljo in hmelj.

Hmelja, četudi je zrel, se ne more več najeti kot fiziola ali krompirja, ker je bolj podoben velikemu plevelu. Ta rastlina je tudi zelo grenka, je pa kljub temu zelo dragocena in zanjo dobe kmetje lepe denarce. V glavnem se rabi pri izdelavi piva, katerega popijemo vse preveč, saj tako navadno tožijo reverendi s prižnic. Vendar pa je to dobra in priljubljena pijača, ako jo človek zmerno uživa in z njo ne meša preveč "železne vode", v nasprotnem slučaju pa mešanica napravi tudi človeka mešanega, kakor je pred kratkim zapisal v Prosveti dopisnik A. Z. iz Herminieja, Pa. Seve, njegova pridiga pa najbrže ne bo dosti ali pa nič pomagala, kajti pravi pijanci ne bodo čitali njegovega dopisa, pa ne samo to: pijanec se spreobrne, kadar se v grob izvrne! Tisti, ki čitajo dopise v Prosveti, pa ne verjamem, da so pijanci. Morda je kje kakšna majhna izjema, na splošno pa so naši čitatelji dobri družinski očetje in matere.

Med potjo iz Akrona v Milwaukee sem nsem ogledal v gl. stanu SNPJ, kajti to sem storil ob mojem povratku. Tedaj je bilo zgodaj jutraj in jim nisem hotel buditi spanja. Tako sem se namenil, da si malo ogledam mesto in vidim, če je kaj dosti sprememb izpa za desetletje, ko sem se nahajal v Chicago več mesecev, kakor tudi nekaj dni

1. 1933, ko sem bil na svetovni razstavi.

Najprvo sem zavil proti na Harrison st., kamor sem hodil učiti angleščine z namenom, da se jo hitro naučim, tem si bom pa zbral lepe slike po Chicagu. V nekaj urah sem šele spoznal težavo angleškega jezika in njegovo no črkovanje, česar ne poznam slovenski jeziki, katere po večini tako izgovarjamo kot pišemo. Naše učenje ni prinašalo pozitivnih rezultatov radi "časne" ljubezni med fanti in kletami različnih narodnosti, smo bili večinoma vsi mladi polni življenja. To šolanje bilo tako rekoč več vesela za va kot pa učenje.

Mimogrede sem si ogledal di postajo Dearborn. Šel snotri in si ogledal prostor, kjer sem po zaključku mojega lanja dobil "izvrstno" službo kuhinji s plačo \$7 za sedem ali 84 ur tedenskega dela. Na je bila prosta. Pa še to "bo" sem kmalu izgubil, ker nekdo s strežajko skupaj tri. Ona je nista gostom jedla, pa na veliki plati umite ž. Plata s krožniki vred je zle na tla in se je vse razbilo. T sem izgubil svojo službo.

Od tu sem se napotil na metno ulico S. State, kjer stanoval v neki veliki hiši in tle, nekaj časa pa v stanu vation Army, kamor sem se tekel v skrajni sili, ko sem suh kot poper in brez dela, sem se seznanil z nekaterimi puščenci in brezdomci, kakor di s trampci, s katerimi sem koč poskusil "trampati" na pad.

Tu nisem našel dosti s membe, kajti videl sem z več podobnih revežev kot nekaj desetletij. Nekdo me pobaral za desetico, katero mu takoj dal. Radi varnosti odšel dalje proti Blackstonu Michiganski ulici. Ta hotel je še vedno v spominu. 1915 mi je le malo preveč lilo po žlečnicu in začel sem kati za hotelom za jedilo ostanki, kakor sem videl do poprej že druge ljudi.

Pot sem nadaljeval po plošču Michiganske ulice. Hodil počasi in si ogledoval, kaj je zanimalo, dočim je mnogi ljudi drvela v obe smeri, kar da bi jo bil kdo gonil z blimo mene. Marsikdo me resno pogledal, morda misli kaj je tega vagabunda prim s State st. Ker pa sem krevljal, si je morda kdo mda ne morem hoditi hitreje da bi bilo najboljše potisniti v kak zavod, da ne bi delal potja drvečemu ljudstvu.

Kmalu sem dospel v ob Grant Park ob Michiganski jezeru, kjer sem se pred mnogi leti številokrat izpreh prav tako ob času svetovne stave, ko sem se mudil v Chicago več dni. Videl sem vseh vih poslopj in olepsanje pa Bil sem že precej truden, kar sem se odpeljal z vlakom Milwaukee, kamor sem do okrog dveh. Šel sem naravn k družini Volovšek, kjer st je moj brat.

(Dolge prihodnjije)

Joseph Irma

Poizvedovanje
Rdečega križa

Chicago, Ill.—Sorodniki iz rope poizvedujejo za Barla Beresch in Stevom Dejanem, ki sta se svoj čas nahajali v Chicago.

Če bi kdo vedel za nju, sporoči Ameriškega rdečega križa, 529 S. Wabash ave., Cago 5, Ill., telefon Wabash 7 Extension 384. Rdeči križ

Ni se motil

Takole je rekel demokrati ko je zvedel za sestavo nove lijske vlade: "Prav sem lijo ko sem trdil, da se mora nasloniti na Italijo. Edino ta način bi namreč prišel takšne vlade, kakršno si jaz lim."

KRIVDA

FRANCE BEVK

(Nadaljevanje)

Penil se je, stiskal roke in obračal v divjem onemoglem sruči oči. Navzoči so onemeli. Še Brdar je stal prepaden pred njim. Slišno je bilo le zamolklo golčanje iz Jožetovega grla. Stal je na razvalinah svoje harmonike in krčvito stiskal pesti.

V tistem hipu so se odprla vrata. Na pragu je postal Tkalec. Imel je nenavaden obraz, česar nihče opazil ni.

"Vi se veselite?"

"Saj vidiš, kako," je spregovoril Brdar in pokazal na razbito harmoniko pod Jožetovimi nogami.

Zdaj, ko se je pozornost navzočih obrnila na došleca, je Jožeta popustila besnost. Utrujenost mu je legla v ude. Prestopil se je, sedel na klop, glavo je sklonil na prsi, roke so mu visele ob životu.

Tkalec je strme gledal Jožeta in sedel na klop. Njegovo ponašanje je bilo tako, da je postalo vsem, da prinaša nekaj posebnega. Nihče se ga ni upal vprašati, vprašala je Julka:

"Kaj pa je, oče?"

"Kaj je?" je pogledal brkati mož po obrazih vseh. "Pri Streharju imajo mrljca. Hlapca so ubili..."

"Ahi!" se je izvil iz prsi vseh.

"Kdo ga je ubil?" je seknila Julka.

Tkalec ni odgovoril. Ni bilo treba. Vseh oči so se uprle v Jožeta, ki je ta hip kakor iz omotice dvignil glavo in gledal po obrazih. Dolgo je molče strmel, slednjič se je razburil.

"Kaj me zijate! Kaj me tako zijate! Peljite me k orožnikom! Saj vam ne bom ubežal..." Peljite me k orožnikom!"

Nihče se ga ni dotaknil. Molče in nepremični ko sohe so stali okrog njega.

19.

Bilo je proti večeru, po ulicah so že gorele luči. Orožniki so pripeljali Jožeta v mesto. Na postaji so stali ljudje v gručah in ga gledali. Prva omotica ga je bila že minila, prva groza se je bila razkadila. Vdal se je bil brezbrizju. Zdaj ga je bilo pred ljudmi sram. Ko je stopal z uklenjenimi rokami, se je ob pločniku spotaknil, da bi bil kmalu padel. S koncem očesa je videl stati ob postajnih vratih debelo žensko, ki je ob pogledu nanj sklenila roke, zajela sape in jeknila globoko, kakor da vidi svežo kri na njegovih rokah.

Jek ga je dramil, za hip je dvignil glavo. Nemirno je spreletelo njegovo telo; skozi krvave oči ženske je videl svoje dejanje. Stopil je naglo mimo nje, nato se je znova vdal topi brezbriznosti, neki lenobni omami. Sedel je v kočijo, vrata so se zaprla za njim.

Voz je rahlo potresal po nasuti cesti med redke hiše, med električne luči, ki so bile vsedvilj, gostejše, niše gostejše. Ljudje so hodili po pločniku, po sredi ceste. Videl je mladeniča in mladenko, ki sta se sprehajala vzdolž drevoreda in se ljubeče naslanjala drug na drugega. Naslonil je glavo na rob okna in gledal v to lepo, tuje in šumno življenje. V gospe, ki so nosile večerne časnike v rokah; v gospe in gospodične, ki so hitele z zavitki mimo. Izlozbe so sijale ko oltarji. Zdaj zdaj je pridiral avtomobil, zapražil cesto in izginil v dol-

gi ulici. Pred kinematografom je pel zvonček. V ogromnem okviru iz rdečih žarnic je visel obraz igralca, nad njim je bilo zapisano z velikimi črkami njegovo ime. Svetla kavarna je blestela pod stebri ko cerkev. Od nekje, tik nad njegovo glavo, se je oglašil zvon. Jože cerkve ni videl. Mimo dolgega sivega zida so se vozili, prišli v ozko ulico, kjer je bila gneča ljudi še večja, in zavili mimo gostilen in čimdalje redkejših trgovin v samotno ulico na desni.

Jožeta je pogled zamamljal. Kolikokrat je v sanjah želel v mesto, v to svetlo življenje, kjer se začne živo vrvenje šele zvečer. Le enkrat je bil pogledal ta sijaj, mimogrede, a takrat se mu ni zdelo tako lepo ko ta večer. Zdaj, ko je sedel vklečen v kočiji in je bežal neizprosno mimo vsega, da se ni smel niti za trenutek pomuditi ali ustaviti, se mu je zdelo vse rajska.

Ves dan je bil pogreznjen v brezbriznost, zdaj se je prebudila bolezen v njem. Občutil je, da ni svoboden. V duhu je bil že zamislil leta, ki bodo hušnila mimo njega. Zdaj ga je nekaj zabolelo po vsem telesu, postal je nemiren.

Ustavili so se. Pred vrati kočije so stala visoka železna vrata. Ključ je zaškripal, vstopili so. Po dolgem dvorišču so prišli do notranjega poslopja, zavili po stopnjicah na ozek hodnik; orožnik je Jožeta potisnil v pisarno.

Vzeli so mu kove. Zdaj se je čutil svobodnejšega. Prestopil se je in zdelo se mu je, da nima kam deti rok. Majhen, v temni uniformi oblečen gospod z brki, visečimi čez usta, je stal za ogromno knjigo, ga izpraševal in zapisoval. Pod svoje izjave se je podpisal. Vse to se je izvršilo kot v omotici. Jedva se je zavedel, da je dal uniformirani gospod pazniku, ki je stal z zaspanim obrazom na vratih, dva ogromna ključa:

"Številka deset."

Paznik je pomignil Jožetu, ta mu je sledil. Potisnil ga je v veliko sobo, priprl vrata in mu velel: "Kar imate v žepih, denite na mizo!"

Besede so bile izgovorjene v italijanščini. Jože jih je razumel šele, ko mu je paznik začel preiskovati žepa in pokladal na dolgo mizo, kar je našel: denarnico, pipec, pol cigarete, vžgalice, gumb, košček vrvce, robec...

"Slecite se!"

Ponovil mu je drugič, da je razumel. Stal je v srcaji pred paznikom in gledal, kako otipava njegov jopič in ga mečka po vseh robovih in skritih mestih, da bi česar koli ne vtihotalil med rjave zidove ječe. Srjajo mu je paznik slekel z enim sunkom. Stal je gol pred tujim človekom, kakor ni stal še nikoli gol pred nikomer. Živo je občutil, kako je oropan svobode, da je pogaženo njegovo človeško dostojanstvo; nima pravice pritožiti se, ne zagodnjati. S tem trenutkom je prenehal biti človek. Stopil je v krog bitij, ki so ločena od sveta in imajo svojevrstno življenje, mišljenje in čustvovanje. Pozabil je na vse, kar je storil; zdaj je mislil na svoj položaj. Kri mu je vrela, ko mu je paznik pregledal celo skrita mesta gola telesa; obšla ga je taka sramota, srd in žalost, da so mu stopile solze v oči.

(Dalje prihodnjik.)

Stari Brezovar in Ančka iz ministrstva

Jože Bon

Noč se je umikala dnevu. Stari Brezovar se je obrnil na postelji in pogledal na okno, skozi katero je uhajalo v sobo jutro, ki je prinašalo s petelinovim petjem vred vsakdanje skrbi in dolžnosti.

Brezovar se je zamislil. Spomnil se je sinočnih besed svoje žene Neže, ki mu je povedala, da pride danes v nedeljo na vse zgodaj večje število Ljubljancev na prostovoljno delo v njihov kraj. Zelo je bil radoveden in je nestrpen pričakoval njihovega prihoda. Danes bomo imeli zabavo, si je mislil sam pri sebi. Kaj prida ne bo zmogla mešanica roka na cesti, ki še utrjene mu delavcu dela večkrat težke pregledave.

"Ti, Neža, koliko praviš, da jih bo prišlo?" je zmotil svojo ženo v jutranji molitvi.

Žena se ni zmenila za njegovo vprašanje, ko pa ga je nekolikokrat ponovil, mu je odgovorila: "Tisoč dvesto menda, tako vsaj pravijo. V cerkev naj bi šli v cerkev, ne pa na delo ob nedeljah!" Prekrižala se je in vstala.

Brezovar bi se rad malo poležal, pa mu ni dalo miru. Tudi on je vstal, se oblekel in gledal skozi okno na cesto, ki so jo pred nekoliko dnevi začeli graditi skozi njihovo vas. Žena se je

vrnila iz hleva, kjer je pomolza kravo in ji vrgla v jasli dober šop sena. Preoblekla se je in odšla v cerkev. Mož je ostal sam. Odšel je pred hišo in gledal proti železniki postaji, na katero je prav v tem trenutku pripeljal dolg vlak Ljubljancev.

Pa bo le res, si je mislil in gledal.

Po vasi je bilo mirno in tiho, le zapoznele starejše ženske so hitele proti cerkvi. Ko se je vlak ustavil na postaji, ni preteklo pol minute, in že je vse ozvelo: dolga procesija ljudi se je pomikala s postaje proti vasi. Petje in vriskajoča harmonika sta prepodila jastreba, ki se je spuščal na Brezovarjevo dvorišče, da bi ugrabil koklji piščanca. Preplašeni piščanci so počasi prišli izpod materinega krila, kamor so se zatekli in veselo čivkajoče skakljali okoli koklje.

Brezovar se je pomaknil bliže cesti, po kateri so veselo prihajali Ljubljanci. Vsedel se je na klop ob hiši, odlomil košček cigare in ga vtaknil v usta.

Prostovoljci iz Ljubljane so se razdelili v skupine. V neposredno bližino Brezovarjeve domačije je prišla skupina petnajstih ljudi; pet žensk in deset moških. Vsi so imeli orodje: krampe, lopate in samokolnice.

Brezovar se je premaknil na klopi in hitreje kakor po navadi žvečil cigaro. "Naj me vraga zvame, če se ne bom naučil pisati, preden mi boste vi kaj napravili!" Stari Brezovar, ki mu je bilo že blizu sedemdesetih let,

namreč ni znal pisati. Tiskane črke je lepo prebiral, le pisanih ni umel.

Ljudje iz Ljubljane so začeli delati. Nekoliko nerodno in nespretno so držali v rokah orodje, kar je zbujalo Brezovarju skoro otroško veselje. Šlo mu je na smeh in ni mogel, da ne bi rekel: "Mar bi doma ostali in se držali svojega peresa, to delo pa pustite tistim, ki so ga vajeni!"

Boso ljubljansko dekle, ki je vozilo samokolnico, mu ni ostalo dolžno. Vsa razgreta in rdeča v obraz mu je veselo odgovorila, da bo čez pol ure zapeljala stoto samokolnico zemlje.

Brezovar je ostal trmast. Stopil je bliže k dekletu, ki je strojepiska v enem izmed ministrstev v Ljubljani in ji krepko, toda prijazno dejal: "Bomo videli! Sam sebi sem že obljubil, da se bom kljub starosti naučil pisati, če bo iz te moke kaj kruha!"

"Velja!" Brezovarju je bilo nerodno in je odšel naprej po cesti. Kamor je prišel in kamor se je ozrl, povsod je videl voljo dekleta, ob stal je pri skupini, kjer je bolničarka obvezovala prostovoljke ožuljeno roko. Brezovarju ni šlo več na smeh. Pristopil je k njej in jo počul: "Da si že na vse zgodaj polna žuljev, je tvoja krivda. Poglej, lopata se mora tako držati!" Vzel je lopato v roko in pokazal, kako se mora z njo delati. "Če me boš ubogala, boš z lopato še velika pri-

jateljica!" Vrnil ji je orodje, pljunil iz ust izsekan čik in odšel naprej. Koliko časa se je zamudil pri prostovoljcih, sam ni vedel. Ko je prišel domov, je krava v hlevu mukala in žena godrnjala.

Tega dne je stari Brezovar pozabil iti k deseti maši. Niti k nauku ni šel popoldne, pač pa je ogledoval storjeno delo, ki so ga opravili Ljubljanci. Spoznal je, da to, kar je do tega dne bral o prostovoljnem delu in o uspehih prostovoljcev, ni prav nič zlagano.

Minil je teden dni. Tudi to nedeljo je pripeljal vlak ljudi iz Ljubljane. Bili pa so drugi — neznanzi obrazi: Zdelo se mu je, da enega izmed njih pozna, le spomniti se ni mogel takoj, kje sta se srečala. Pa mu je le prišlo na misel: pred štirinajstimi dni je bil v Ljubljani in takrat mu je pri "Slamiču" postregel z dobro kapljico prav ta fant.

Brezovarju je na enkrat postalo vroče. Pred njim je stala Ančka iz ministrstva, bosonogo dekle iz prejšnje nedelje, s katero je dogovorjen, da se bo naučil pisati, "če bo iz te moke kaj kruha!"

"Bog da, oče! Abecednik sem vam prinesla, zdi se mi, da ga boste potrebovali!" — Brezovar ni našel besede. Zaprtil je Ančko, naj nekoliko počaka, sam pa je odšel v hišo. Vrnil se je z dobro merico pravkar skuhanega mleka in ji ga ponudil. Ko je Ančka popila mleko, se je poslovila od Brezovarja in odhitela k svoji samokolnici.

Ančka je bila to nedeljo prosta. Ko pa se je med tednom spomnila Brezovarja, se je odločila, da pojde zopet na cesto in sicer z abecednikom. Vedela je, da se stari Brezovar ne bo mogel naučiti pisati, toda dobra volja in njeno spoznanje, da je Brezovar v duši pošten in dober človek, sta jo tudi to nedeljo pripeljala na Notranjsko.

Ko se je ob enajstih poslavljala od njega, mu je povedala, da bo prihodnjo nedeljo zopet prišla: "Glejte, da se naučite vsaj pet črk!"

Popoldne je Brezovar, ko je odšla žena k nauku, ostal sam doma. Skozi odprto okno je opazoval cesto, ki je postajala iz nedelje v nedeljo res prava, lepa in široka cesta. "Presneti ljudje, kaj takega si pa res ne bi mislil o njih!"

Obrnil se je. Na mizi je zagledal abecednik in pri sru mu je postalo nekam tesno. Sam s seboj se je boril. Preden si je nataknil očala na oči in se, vse del za mizo, je prav gotovo najmanj stokrat pogledal na cesto. Ko je sedel za mizo pred odprtim abecednikom in belim listom papirja, je vzel v tresočo roko svinčnik in se spopadel s črko "a". Ni mu šlo. Vrgel je svinčnik na mizo in odšel iz hiše v gozd. "Le kaj, le kaj naj ji re-

čem v nedeljo!" — mu je ves čas rojilo po glavi.

V nedeljo, ko so prišli Ljubljanci, ni stari Brezovar nič rekel. S steklenico slivovke v roki in z nemirnim srcem se je oziral naokrog, kje bi zagledal Ančko. Kmalu jo je našel, seveda s samokolnico. Pristopil je k njej in ji ponudil šilce žganja. "Malo bo dobro," — je dejala Ančka. Opazila je kmetovo zadrego. "Ponudi se tovarišem," — ji je dejal Brezovar.

Med tem ko so se Ljubljanci okrepili z žganjem, je stari Brezovar prijel za kramp in začel krampati. Počasi, pametno in uspešno. Ko ga je Ančka opazila, je pristopila k njemu: "Pretežko je za vas, oče!"

"Nič pretežko," ji je odgovoril skoraj osorno, da bi prikrl zadrego, "težji od tega je abecednik!"

Ančko je prevzelo. To nedeljo ji je bilo delo še prijetnejše in dosegla je še večje uspehe. Stari Brezovar je samo molčal in krampal, sicer počasi, kadar pa je zamahnil, se je izpod krampa toliko navalilo peska ali zemlje, da je Ančino samokolnico skoraj zasulo. Molčal je stari Brezovar, ni pa bil brez misli. Misli je o vseh teh ljudeh, ki s tolikim veseljem in s toliko dobro voljo prihajajo na cesto. V treh tednih njihovega prostovoljnega dela jih je dobila spoznal.

Ko so ob enajstih trudni in zadovoljni oddajali orodje, je Brezovar stopil k Ančki.

"Dekle! Daj mi roko..." Stisnil je mlademu dekletu roko, se obrnil in naglo odšel proti domu. "Steklenico ste pozabili!" — je nekdo vpil za njim. "Lahko popijete, kar je ostalo." — je odgovoril in že ga ni bilo.

Ko sta zvečer z ženo legla k počitku, je bil sicer zgornji Brezovar čudno molčeč. Žena ga je le težko pripravila do besede. Dolgo v noč kljub utrujenosti ni mogel zaspati.

"Neža," je poklical ženo. Žena je molčala, toda Brezovar je vedel, da še bdi.

"Poslušaj me! Videla si, kaj vse so napravili, to vsak slepec lahko otiplje! Nekaj pa te vprašam: ali bi mi mogli iti na prostovoljno delo k njim, če bi bilo potreba?"

Žena je molčala. "Mi ne, toda naši mladi, ki prihajajo za nami, bodo tudi lahko napravili. Njim ne bosta pero in knjiga tuje, kakor je nam, bosta prijatelj, kakor je kramp tem ljudem, ki prihajajo ob nedeljah k nam s tako dobro voljo!"

To, kar je to noč povedal stari Brezovar svoji ženi, je premišljeval, ko je krampal z Ančko in njenimi tovariši dopoldne na cesti. Zato je bil tako molčeč.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpišajte svoj list!

10 milijonov rubljev za obnovo Puškinevega parka

Vlada Sovjetske zveze v Moskvi je določila vsoto 10 milijonov rubljev za obnovo Puškinevega parka v Mihajlovskem, kjer je bilo rodbinsko imetje Puškinovih. Vodstvo obnovitvenih del je poverjeno arhitektu Gvidonu. Nemci so med okupacijo oskrnili to svetišče vseh državljanov Sovjetske zveze in s tem prizadejali težko žalitev ruskemu ljudstvu. Zžgali so muzejsko stavbo, ubili dli vse predmete, ki so bili vredni, posekali starodavne lipe, ki so bile v okrasu parku in še uničili samostan Svjatogorsk. Grob pesnika Puškina so poškodovali, nagrobni kamen pa razbili. Zdaj bodo na starih temeljih Puškinevega doma sezidali novo zgradbo, ki bo kolikor mogoče verno posneta po stari hiši. Puškinov grob je že urejen, spomenik na njem pa bo imel obliko obeliska.

Razni mali oglasi

EXPERIENCED

MAID

Single or widow. Not over 35. Two adults, small washing. Little cooking. \$35 per week and go. LAKEVIEW 1207

NOVOST

za rojake v Wisconsinu in bližnjih državah

Mi imamo na rokah veliko zalogo ponosne očistene in izlikane obleke za vas družino. Močne jakete, ženske kožuhovinske površnike in drugo za zimo. —Cena \$4.00 in več. Pridite in si ogledite našo zalogo oglasite se pri nas, ko boste prišli na State Fair —razstavo.

LOUIS KARP

828 So. 5th St., Milwaukee 4, Wis.

V Prosveti so dnevna svetovna in delavske vesti. Ali želite vsak dan?

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vsa

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabita za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih...

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ, DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

... Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
... Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. Lawndale Avenue Chicago 23, Illinois
TEL. ROCKWELL 4804

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosveto stane za vse enako, za člano ali nečlano \$8.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni varoka, reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini potrebno, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri član članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročeni na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveto je:	
Za Združ. države in Kanado \$8.00	Za Chicago in okolice je \$9.50
1 tednik in 6.80	1 tednik in 8.20
2 tednika in 5.80	2 tednika in 7.10
3 tednike in 4.40	3 tednike in 5.90
4 tednike in 3.20	4 tednike in 4.70
5 tednikov in 2.00	5 tednikov in 3.50
Za Evropo je \$11.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ,
2657 So. Lawndale Ave.,
Chicago 23, Ill.

Priložite pošiljsem naročnino na list Prosveto vsoto \$

1. Ime _____ Čl. družine št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledetih članov moje družine:

2. _____ Čl. družine št. _____

3. _____ Čl. družine št. _____

4. _____ Čl. družine št. _____

5. _____ Čl. družine št. _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik (3) _____ Star naročnik (3) _____